

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1037 Quorum sit cognoscere num reus gaudeat asylo, qualiter desuper cognoscere debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

n. 3. Farin. *de carcerib. q. 28. n. 11. in fin.* Delb. *l. c. n. 11.* derogatum esse responsioni consuetudine in pluribus locis (quæ consuetudo cum sit tantum contra jus humanum, valebit ubique) vi cuius reus ad locum sacrum confugiens citatur à Judice & non comparens pœnâ juris ordinariâ damnatur, quamvis sententia dari executioni nequeat, nisi reus sponte exeat, aut aliàs extra locum sacrum deprehendatur. Quod tamen postremum limitandum: nisi exierit naturæ exonerandæ causâ, ut clarè patet ex *can. de finavit. 17. q. 4.* ubi propterea & in istum finem conceduntur 30. passus in circuitu Ecclesiæ; ex ea etiam ratione, quòd cum ex una parte conservatio vitæ exigat naturæ exonerationem; ex altera parte eam in Ecclesia fieri non patiatur loci sacri reverentia, necesse eam sit fieri extra illam. Est verò contra universalem consuetudinem & praxin, nulloque juris fundamento nititur, quod docent *Sylvest. l. c. Gl. in can. reum 17. q. 4. V. vel ad mortem.* Abb. in *c. inter alia. n. 8.* Jo-and. *ibidem. n. 8.* Archid. *n. 3.* Fag. *n. 12.* Azor. *p. 2. L. 9. c. 9. q. 12.* Decian. *L. 3. conf. 80. n. 9.* aliique relati à Boër. *decis. 109. n. 8.* nimirum, quòd postquam quis semel ob delictum non exceptum confugit ad Ecclesiam, non possit amplius ob tale delictum condemnari ad mortem aliamve pœnam corporalem, ne aliàs illi immunitas parum prodesset. Siquidem videmus passim exeuntes è loco asyli capi & morte affici. Unde tamen non sequitur, immunitatem nihil prodesse; cum existens in loco sacro securus sit, indeque fugâ in alium locum commodum & opportunum sibi possit consulere. Ita Haun. *l. c. n. 248.* Delb. *cit. du. 31. n. 13.* Reiffenst. *b. t. n. 167.* nihilominus non posse exeuntem è loco asyli condemnari ad mortem aliamve pœnam, si existens in asylo fuit condemnatus ad pœnam pecuniariam, eum per latam super crimine sententiam officium & potestas Judicis exspiret. *Judex. ff. de re judic. Castrop. l. c. n. 10.* Farin. in *append. c. 21. n. 34.* Delb. *l. c.* ubi & alios tres casus excipit in quibus extra asylum constitutus non possit damnari ad mortem aliamve pœnam; nimirum, quando fuit extractus ex Ecclesia in casibus non exceptis, sed sine licentia Episcopi, ac denique si consignatus ab Episcopo in manus potestatis sæcularis, etiam in delictis exceptis cum cautione impunitatis quo ad vitam, membra aliasve pœnas corporales juxta *can. ad constituimus & can. reum 17. q. 4.* quamvis observet cum Boër *l. c.* Clar. *pr. crim. q. 30. in fine.* Ambrosin. *de immunit. c. 11. n. 6.* quòd casus ille ultimus locum non habeat hodie dum post Bullam Gregor. utpote quæ decernit, reum in casibus exceptis liberè tradendum curiæ sæculari, ab ea puniendum, ac si nunquam ad Ecclesiam confugisset.

2. Resp. secundò: potest tamen reus existens in asylo puniri pœnâ pecuniariâ aliave competente citra pœnam corporalem. Abb. in *c. inter alia. n. 9.* Anchor. *ibidem. n. 2.* Fagn. *n. 16.* Azor. *cit. c. 9. n. 12.* Pith. *b. t. n. 49.* Reiffenst. *n. 168.* Arg. *c. inter alia ubi: super hoc tamen, quòd iniquè fecit, aliàs legitime puniendus: scilicet pecuniè liter & aliter* quam in persona ut Gl. *ibidem V. puniendus.* Ad hæc, si per delictum suum damnificavit alium, potest & debet compelli ad illi satisfaciendum per pecuniam aliave bona temporalia si quæ habet Arg. *can. reum.* unde etiam reo existente in asylo, licitè fit executio in ejus bonis, & si bonis & pecunia caret, aut delictum alteri non sit obnoxium, aliâ pœnâ pœnitentiâ, etiam corporis leviter afflictiva puniri, ut Fa-

tin. *l. c. n. 333.* Castrop. *l. c. n. 9.* Suar. *cit. n. 12.* Quapropter Wiestn. *b. t. n. 157.* ex Fagn. in *c. inter alia. n. 20.* rectè notat, Prælatos Ecclesiarum non raro delinquere, dum ad Ecclesias in monasteria sua confugiens quantumcunque gravium delictorum reos, de liberatione magis quam de emendatione aut satisfactione læsis præstanta solliciti, eos in totum salvare, ita ut nullam omninò etiam pecuniariam, & moderatam pœnam subeant, nituntur: Porro pœnam illam pecuniariam aut aliam per Judicem Ecclesiasticum imponendam, probabilius & communius sentiunt Farin. *l. c. n. 339.* secutus Hostiens. Castrop. *l. c. n. 10.* iisque inhærens Reiffenst. *b. t. n. 169.* eò quòd ratione loci sacri Judex Ecclesiasticus videatur sortiri forum; nisi tamen reus facta sibi securitate & salvo conducto ad egrediendum & regrediendum, ipsemet accedendo Judicem sæcularem, vellet eoram eo respondere, & cum parte læsa componere; tunc enim Judex sæcularis causam cognoscens & examinans, poterit pœnam pecuniariam competentem imponere ut Abb. *l. c. n. 8. & 9.* Castrop. Reiffenst. *LL. cit.*

Quæst. 1037. Quorum sit cognoscere, num reus gaudeat asylo & qualiter desuper cognoscere debeant?

1. Resp. primo in genere: de hoc cognoscere etiam in casu, quo captus à Satellitibus vero id negent. De quo vide Delb. *c. 16. du. 47.* solius esse Judicis Ecclesiastici extra dubium est, non tantum attenda constitutione Gregor. XIV. sed & Jure communi, tam civili, quam Ecclesiastico. *c. fin. b. t. c. mensuris. c. ad Episc. 17. q. 4. c. ex parte de V. S. l. pateant. §. hoc vers. L. presenti c. de his, qui ad Eccles. confug.* Siquidem causa immunitatis est Ecclesiastica. At ita cum communiore tenet Germon. *de sacror. immunit. L. 3. c. 16. n. 21.* Guttr. *pract. qq. L. 3. q. 1. n. 5.* Farin. in *Append. de immunit. c. ult. n. 366.* Rodriq. *qq. regul. Tom. 2. q. 51. a. 3.* Lotter. *de benefic. Tom. 1. L. 1. q. 13. n. 96.* Dian. *p. 4. tr. 1. resol. 46.* Barbos. *de jur. sacros. L. 2. c. 3. n. 155.* Delb. *c. 16. du. 41.* S. i. n. 1. contra Suar. de Paz in *pr. Tom. 1. p. 5. c. 3. §. 2. n. 8.* Bobadill. Sarpum & alios quosdam. Neque his obstat, quod opponunt Adversarii, nimirum, quod nemo possit esse Judex in causa propria, adeoque nec Episcopus in causa immunitatis Ecclesiæ seu loci sibi subjecti: nam hæc est potius causa communis & Ecclesiæ, in qua Episcopum pro sua Ecclesia jus dicere non magis est inconveniens, quam quod Rector aliùsve beneficiatus dicere possit (uti id eos posse cum aliis tenet Laym. *L. 3. tr. 3. c. 2. n. 5.*) testimonium in causa suæ Ecclesiæ, ac ita Episcopum posse esse Judicem competentem in causa suæ Ecclesiæ, tenet Abb. in *c. ad audientiam de appellat. n. 8.* cum Gl. in *can. Si ergo 2. q. 6.* uti &, quod nemo in causa propria Judex esse possit, præterquam quod cum Gl. in *L. Si quis ex aliena. ff. de judic. V. estimare.* intelligendum dicat Delb. *l. c. S. 2. n. 13.* ne directè quis id facere possit in propria utilitatem ferendo sententiam, illud ipsum pluribus exceptionibus limitat idem à n. 6. estque inter cæteras limitationes & hæc; quod si requisitus à parte rationabiliter dubitet, an potestatem habeat cognoscendi,

scendi, id ipsum ante omnia possit discutere & determinare juxta *L. si quis aliena. ff. de judic. § L. 2. ff. si quis in jus vocatus*. Unde etiam judex ordinarius suborto dubio, num causa ad ipsum delata, sit suæ jurisdictionis nec ne, eo à se cognito, & in partem, affirmativam resolutio, possit ad causam principalem determinandam procedere Arg. c. ad apostolicam. de simon. Neque etiam contrarium sequitur ex eo, quòd extrahere reum in casibus exceptis confugientem ad Ecclesiam sit causa secularis, ejusque cognitio spectet ad judicem secularem, cum extractio illa sit quid facti cognoscere autem num ea hic & nunc fieri possit, sit quid juris, quorum prius spectare potest, ad potestatem secularem, & alterum ad potestatem Ecclesiasticam. Neque quòd talis cognitio sit mixti fori, evincit consuetudo, si quæ est; cum constitutio Gregor. XIV. revocet omnes consuetudines in contrarium. ita Delb. *lc. num. 20.* remittens ad Tulch. *V. immunitas conclus. 59. à num. 19. Genedum. in 99. can. 9. q. 42. num. 12.* Bonac. *cit. d. 3. q. 7. p. 10. num. 2.* licet addat Delb. quòd, si post dictam constitutionem Greg. inducta tenui legitime sit talis consuetudo se non audere illam damnare. & si tale quid fieri sciant Pontifices, idque tolerant, tolerare id non consentiendo & approbando, sed dissimulando ad majora mala & incommoda vitanda cum Farin. *lc. c. 1. num. 15.* & Paciano *de probat. l. 1. c. 29. num. 87.* attribuit Delb. *lc. num. 21.* De cætero quia triplex circa hæc occurrere potest dubium nimirum ratione loci, num is sit sacer, nec ne. circa personam num illa sit laicalis, an verò Ecclesiastica, circa delictum, num illud sit exceptum nec ne.

2. Resp. secundò in specie primò: sic itaque cognoscere num locus sit sacer vel religiosus nec ne, spectat privativè ad judicem Ecclesiasticum ob rationes præcedente quæst. datas. Butt. *in c. cæteram de judic. Covar. 99. pract. c. 33. à num. 1. Gratian. discept. for. c. 190. à num. 11.* Pet. Barb. in *L. Tutia ff. soluto matrimonio num. 28.* August. Barbos. *de off. § potest. Episc. p. 2. alleg. 12. num. 3.* Oliva. *for. Eccles. p. 1. q. 26. num. 21.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. 59.* item Delb. *lc. S. 3. n. 1. citatis Martha de jurisdict. p. 2. c. 50. num. 4.* Pereg. *de immunit. c. 15. num. 18.* Dian. *p. 4. rr. 1. resol. 49.* & aliis Arg. c. ex parte. de *V. S.* ubi, quòd, dum agitur utrùm territorium Ecclesiasticum sit violatum, cognitio spectet ad judicem Ecclesiasticum. contra Castrop. *de manu reg. p. 1. c. 10. num. 1.* Oliban. *de jure fisci c. 11. num. 12.* Perciram & quosdam alios hoc nixos fundamento; quòd cujusvis judicis sit cognoscere, an sua sit jurisdictio, ut de giudice Ordinario patere dicunt ex *L. si quis ex alieno. ff. de judic. § L. ex quacunque. ff. si quis in jus vocat.* De delegato autem ex *c. pastoralis § c. super his de rescript.* ad quod tamen fundamentum facile responderetur; quòd in dubio, num sua sit jurisdictio, æstimare judex secularis tantum possit, quando materia temporalis seu profana reusque conventus laicus est, eò quòd in tali casu in materia & persona intentionem fundatam & jurisdictionem habeat, ut Marth. *lc. c. 5. num. 16.* Wiestn. *lc. qui etiam num. 161.* addit hæc procedere de loco, non tantum, ubi dubium de eo est juris, nimirum num valide & legitime con-

secratus, benedictus, aut ad divina officia deputatus. Sed &, quando dubium est facti, nimirum an, quando, a quò, seu cujus autoritate consecratus, benedictus &c. Potrò eadem, quæ de loco dicta, procedunt quoque, dum dubium est de persona confugientis. ut AA. citati ex iisdem rationibus & juxta expressum textum *c. si judex de sent. excomm. in 6.* ubi etiam Pontifex rationem reddit, nimirum quòd sit res Ecclesiastica & spiritualis, de qua, sive sit persona, sive quid rebus spiritualibus annexum v. g. altare, calix resve alià speciali benedictione affecta & cultui divino dedicata seu deputata, si oriatur dubitatio & in judicio deducatur sive principaliter sive incidenter, Judex secularis cognoscere non potest juxta *c. decernimus. c. quanto. de judic. c. tuam, de ord. cognit. c. lator. c. causam. qui filii sint legitimi.*

3. Resp. in specie tertio: dum dubium est num delictum, quòd commisit laicus confugiens ad locum sacrum, sit exceptum, cognitio similiter spectat privativè ad judicem Ecclesiasticum. Ita contra aliquos Jurisconsultos (quos à fide orthodoxa alienos aut jurisdictioni Ecclesiasticæ apertè infestos dicit Wiestn. *h. t. num. 163*) cognitionem hanc astringentes privativè curiæ seculari ex ea ratione, quòd nemo judex sit in propria; quæ tamen latis diluta in *resp. 1.* Idem contra de Gonnis. *de immunit. q. 1. num. 6.* & Castrop. *lc. c. 50. num. 41.* sentientes spectare hanc cognitionem tam ad judicem secularem, quam Ecclesiasticum, seu esse fore mixti (contra quòd tamen bene dicitur id nulla lege aut ratione evinci, & quòd, si esset fori mixti, non spectaret ad utrumque judicem sed ad eum solum, qui præveniret) tum quia, cum agitur de qualitate delicti, simultanea cognitio valde conveniens & in jure fundata, ut dum de crimine hæresis juxta *c. per hoc de hæret. in 6.* simul cognoscunt Inquisitor apostolicus generaliter deputatus & Ordinarius. tum quia in tali casu agitur de de utriusque curiæ secularis & Ecclesiasticæ jurisdictione quæ tamen ratio posterior convellitur textu *cit. c. si judex.* dum ibi agitur de negotio concernente utramque curiam, tam civilem, quam Ecclesiasticam & tamen cognitio soli curiæ Ecclesiasticæ asseritur, quia de re Ecclesiastica & spirituali est, ita inquam contra *cit. AA.* (quòd explorati juris sit) tenent Boërius *decis. 109.* Gutt. *99. pract. L. 3. q. 1. num. 5.* Farin. *in pr. crim. q. 28. num. 76.* Guazzin. *de defens. reorum. 1. c. 31. num. 3.* Barbos. *jur. Eccles. L. 2. c. 3. num. 155.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. num. 165.* juxta expressa verba constit. Greg. & textus juris. *c. meruentes § c. ad Episcopum. 17. q. 4.* ex ea etiam ratione, quòd immunitas sit causa Ecclesiastica spectans ad religionem, utpote dicens jus annexum spiritualibus nempe locis sacris, ob quorum reverentiam est inducta *l. present. c. de his qui ad Eccles. conf.* His tamen non obstantibus, observat cum Oliv. *lc. q. 27. num. 21.* Wiestn. *num. 168.* quòd, etsi vera judicialis cognitio, discussio determinationeque hujus quæstionis non competat judici seculari, eidem tamen neganda non sit aliqualis cognitio per viam facti pro informatione, ut scire possit, an crimini annexa qualitas adimens immunitatem sicut permissa est ei simplex istiusmodi informatio super clericatu rei, quem captivum detinet, ut sciat an statim

facienda ejus dimissio, an differenda ad magistratum Ecclesiasticum. De cætero hanc cognitionem spectare ad Episcopos, ita ut seclusa delegatione, non competat prælatis inferioribus, non tantum constat ex constitut. Gregor. ubi: *nisi cognitio prius per Episcopum seu ab eo deputatum*, sed etiam ex *can. ad Episcopos, can. si quis contumax. 17. q. 4.* Competere verò eam Episcopis electis tantum & confirmatis, etsi nondum consecratis cum communi & certa contra Mar. Ital. *de immun. l. 1. c. 6. §. 1. n. 88.* tenent. Pereg. *lc. c. 3. n. 34.* Delb. *col. 5. 3. n. 6.* eò quòd illa cognitio sit actus jurisdictionis; Episcopus autem talis necdum consecratus possit omnia quæ sunt jurisdictionis per textum *c. transmissa de elect.* eam capitulo sede vacante (utpote cui competit omnis administratio & jurisdicção Episcopalis ordinaria, ad quam spectat dicta cognitio, quia Episcopo ea non competit ratione ordinis, neque ex delegatione Papæ aut privilegio, sed jure ordinario) uti etiam eam competere vicario generali ex communi tenet Wiestn. *h. t. n. 171.* eò quòd hic vi commissionis suæ & mandati generalis expedire possit omnia negotia & cognoscere de causis omnibus pertinentibus ad jurisdictionem Episcopalem, exceptis iis, quæ speciale mandatum seu commissionem requirere constat ex jure scripto vel consuetudine aut aliunde ut Mandos *ad reg. 24. cancell. q. 6. n. 3.* Garcias, *de benef. p. 5. c. 8. n. 65.* Laym. *inc. 2. de offic. vicar. in 6.* Quin & vicario capiti, sede vacante, ut probabilis Delb. *lc. n. 4.* cum Pereg. *lc. n. 88.* cum, quæ Capitulum eo tempore potest, Vicario suo committere solet.

5. Resp. quartò ut reus tradi, remitti, consignari possit curiæ seculari, non sufficit Episcopum (idem est de eius, Capituliue vicario) cognoscere & judicare delictum exceptum esse ex præsumptionibus & conjecturis rem solùm probabilem efficientibus; sed requiritur, ut cognoscat ex probatione concludente, ita ut probationes sint certæ; etsi summarie, & quam primùm fieri potest, expediendæ. ita Naldus *v. Ecclesia. n. 32.* referens super hoc S. congreg. declarat. Farin. *l. 1. consilior. com. 76. n. 3. & in append. de immun. c. ult. à n. 8.* Ambrosin. *lc. c. 11. n. 4.* Riccius *collect. 1792.* Sanch. *opusc. tom. 2. l. 6. c. 1. du. 11. num. 2.* Gutt. *lc. l. 3. q. 1. n. 56.* Barb. *jur. Eccl. l. 2. c. 3. n. 168.* Dian. *p. 4. tr. 1. resol. 38. & alii*, quos citat & sequitur Delb. *c. 16. dub. 42. §. 1. à n. 1.* contra Riccium *in pr. Tom. 2. resol. 450. n. 3.* Cutell. Gamb. & alios apud eundem quatenus videntur tenere. quòd probatio, quæ sufficit ad torturam super delicto, sufficiat etiam ad declarandum aliquem non gaudere immunitate, Ratio responsionis est, quòd, ut extrahi reus possit, delictum esse exceptum requiritur tanquam conditio necessaria, & de forma legitima extractionis; talis autem conditionis probatio debet esse plena & concludens juxta *L. ius alimentor. ff. ubi pupill. educari deb. l. Lucius. ff. de condit. & demonstr. & ibi Bartol.* Item quòd Ecclesia jus habeat defendendi reum in casibus non exceptis, uti & reus, ne in iis extrahatur; contra quòd jus agitur, & sit utriusque injuria, dum non concludenter, sed probabiliter tantum & præsumptivè prælatus cognoscit super exceptione delicti, quia potest in hoc errare & sic privare Ecclesiam & reum suo jure irreparabili, dum interim ad tollendum jus alteri non sufficit

conjectura, sed requiritur plena probatio, ut Bald. *in l. iudices c. de judic. Speculator. ad tit. de off. omni. judic. §. fin. n. 18.* proinde

5. Resp. quintò: Episcopus in hac cognitione servare tenetur ordinem judicium omnesque regulas juris ut Alex. *L. 1. cons. 3. n. 3.* Jason. *in l. fisci legatum ff. delegatis 1. n. 261.* etiam in criminalibus, ubi quoque liberum arbitrium legibus est subiectum. Jason. *n. 24.* Farin. *in fragm. p. 1. lit. A. n. 244.* Menoch *de arbit. l. 1. q. 9.* Delb. *lc. n. 2.* His non obstantibus, quòd in constit. Greg. non præscribitur forma servanda in hujusmodi cognitione, sed generaliter & absolute dicitur: nisi cognitio prius per Episcopum, an reus crimen exceptum commiserit &c. dum ex ratione aliusque juribus citatis, quibus verba illa constit. Greg. non derogant, satis determinatur, talem cognitionem & judicium Episcopi nisi debere probatione concludente. Quod si verò Episcopus in judicando rerum commississe crimen exceptum, erraverint, & sic dederit licentiam Judici seculari eum extrahendi, idque dein agnoverit, tenetur illum repetere, & judex secularis eundem restituere; cum error unius alteri, præsertim Ecclesiæ & reo, utpote pro quo favore clamant omnia jura, præjudicare non debeat. ita Delb. *cit. du. 42. §. 2. n. 4. & §. 5.* cum Dian. *p. 4. tr. 1. resol. 34. de Marin. resol. quotid. c. 175. à n. 4.* &c. sicut è contra, si Episcopus erraverit in præjudicium curiæ secularis non tradendo reum criminis excepti, tenetur agnito errore illum extrahere Delb. *lc. n. 6.* Unde etiam Idem *n. 7.* cum Farin. *in append. c. 2. n. 372.* Gambacur. *L. 6. c. 17. n. 3.* Ciartin. *in contro. for. c. 116. n. 68.* contra Dian. *p. 3. tr. 1. resol. 38.* Pereg. *c. 16. n. 33.* & alios censet, quòd tam reus quam judex secularis appellare possit a sententia Episcopi erroneè lata, quòd reus gaudeat, vel non gaudeat immunitate, dum habent sufficiens & rationabile fundamentum appellandi. His non obstante, quòd in constit. Greg. expressè reo prohibeatur appellatio, quia ea constitutio non procedit in eo casu, dum satis fundatè & notoriè constat de sententiæ injustitia, in qua locum non habet clausula: *appellatione remota* Ciartin. *lc. n. 69.* Scaccia *de appell. l. 3. c. 2. q. 16. limit. 1. n. 84.* Delb. *lc. §. 3. n. 2.*

Resp. sextò: Judex Ecclesiasticus in hac cognitione non tenetur stare processui factò à Judice laico, ut possit reum remittere curiæ seculari. Farin. *lc. n. 373.* Clar. *§. fin. q. 30. vers. ult.* Ambrosin. *lc. c. 11. n. 3.* Bellet. *in disquis. cler. p. 1. tit. de favor. Cler. real. §. 4. n. 50.* Dian. *p. 4. tr. 1. resol. 112.* Guazz. *de def. reor. tom. 1. def. 1. c. 30. n. 7. & 8.* Ciartin. *lc. tom. 1. c. 10. n. 92.* & plures alii, quos citat & sequitur Delb. *lc. du. 43. §. 1. n. 1. & 2.* ex ea ratione, quòd acta instructoria uniusjudicis non probent in altero, nisi sint inter easdem personas & in iisdem causis juxta *c. inter dilectos. §. in omnibus de fide instrum. & Gl. in c. 2. de ord. cognit. forum autem seculare respiciat reum ut subiectum jurisdictioni seculari, & talem pro delicto puniendum. forum verò Ecclesiasticum respiciat immunitatem Ecclesiæ, quæ defenditur, adeoque causæ & personæ sunt diversæ. Ad hæc, cui committitur*

causæ

causæ cognitio, ei conceditur facultas sumendi probationes pro tali cognitione juxta *c. præterea de offi. de leg. & l. ubi falsic. de falsis & ibi Gl. v. relaxationes.* unde Episcopus poterit suas probationes assumere, & non stare probationibus Judicis secularis. quamvis posse eum stare processui ab eo facto, si crederet legitime factum, ad conscientiam suam informandum, censeant Lezana & Nald. apud Delb. *lc. De cætero à fortiore procedit responsio, si aliqua esset suspicio contra testes examinatos à judice laico, seu alio modo dubius esset Episcopus; in eo enim casu teneatur non stare processu facto à judice seculari, sed adhibere majorem diligentiam, curando examinari testes priores, aut alios.* Delb. *lc. n. 6. cum Navar. in sum. Bullar. h. t. n. 81.* Quæ in contrarium adduci possent ex brevi Clem. VIII. ad Archi Episcopum panormit. die 6. Febr. 1592, diluta vide à Delb. *lc. sub 43. s. 2.*

7. Resp. septimò: quod spectat ad modum procedendi in hac cognitione, judex in ea tenetur non tantum citare Ecclesiam seu nomine illius promotorum fiscales, ad quem pertinet jura Ecclesiæ defendere, cum directè de ejus præjudicio agatur, ut indubitatum videri astruit cum Farin. *lc. du. 44. s. 1. n. 1.* Arg. *L. de unoquoque ff. de re judicat. l. nam ita Divus, de Adopt. & c. 2. de testibus.* verum etiam reum; cum privilegium immunitatis etsi per se competat primò Ecclesiæ, competit tamen etiam & per se reo, utpote qui invitus extrahi nequit à Prælato Ecclesiastico, & extractus est restituendus. Neque dicas, probationem, an crimen sit exceptum, requiri tantum ad informationem judicis, ut ei constet, an reum possit remittere curiæ seculari, adeoque non videtur necessaria citatio rei. nam citatio rei non est necessaria, si simus in causis tertio non præjudicantibus, secus, si simus in talibus causis ita Delb. *lc. s. 2. n. 3.* Præter citationem verò non videtur necessaria libelli oblatio, litis contestatio; tum quia agitur ad cognitionem super qualitate delicti, & non ad pœnam illius; tum quia agitur ex officio, nullo accusatore interveniente, tractarique hæc causa possit summariè & extra ordinem juris, ita Menoch. *de arb. lc. n. 18.* Farin. *in cons. 168. n. 63.* Delb. *dub. 45. n. 1.* Teneatur tamen judex Ecclesiasticus tam reo quam Ecclesiæ concedere dilationes, quæ, ut jura sua defendant, necessaria ei videbuntur: quia aliàs non censeatur delictum plene probatum Ciartin. *lc. c. 10. n. 151.* Speculator, *ad tit. de off. omni. jud. s. n. 18.* Delb. *n. 4.* Nam, ut Idem cum Farin. teneatur processum factum publicare, ne reo vel Ecclesiæ subrahatur potestas sese defendendi, & si quid habet, pro se allegandi.

Quest. 1038. an & quando in asylo constitutus per vim extrahi, aut sponte egressus capi possit?

1. Resp. primò: reus asylo receptus invitus & per vim à nullo extrahi potest, nisi commiserit crimen exceptum, ut expressè habetur *c. inter alia h. t. can. sicut antiquitus. can. miror. c. frater. can. reum. can. definitur. 17. q. 4. l. 2. c. qui ad Eccles. confug. constit. Greg.* Estque violenta extractio omnino irrita & nulla per ipsam dictam constit. habeturque corporaliter extractus moraliter pro non extracto, sed existente in loco sacro, unde Judex eum extra hunc apprehendendo & deti-

nendo moraliter eum extrahere vel injustam extractionem ab alio coeptam continuare censetur. Wiestn. *h. t. n. 136.* posse tamen Judicem secularem incivem violentæ extractionis reum extractum ad carceres & vincula abstrahere, affirmat Suar. *Tom. 1. de relig. l. 3. c. 13. n. 17.* negant è contra valent. *Tom. 3. d. 6. q. 15. p. 1. ad 2.* Genuens *in prax. c. 17. n. 6.* Castrop. *tr. 11. d. unic. p. 11. n. 2.* quos tamen AA. ita cancellandos censeo, ut quidem judex illum incarceratione licitè possit, ignorantia tamen violentæ extractionis sublata teneatur eum asylo restituere, de cætero idem esse de eo, qui gravi & injustè incusso metu v. g. occisionis vel violentæ extractionis ex asylo fugiens intercipitur, cum is moraliter extractus potius sit, quam egressus, tenent Farin. *in append. de immun. c. 2. n. 52.* Haun. *Tom. 6. tr. 1. n. 241.* Delb. *lc. s. 4. citatis aliis.* Wiestn. *h. t. n. 137.* & alii. Arg. *can. constituimus 17. q. 4. secus, ut iidem, est de metu non ab alio injustè incusso sed propria apprehensione sconcepto.* Wiestn. *lc. Delb. du. 25. s. 5. n. 3.*

2. Rep. secundò sponte tamen egredi potest reus & permittit ut capiatur à judice seculari (qui id potest) extra locum sacrum, ad quem egressus, Farin. *in append. de immun. c. 19. n. 306.* Pignat. *Tom. 9. consult. 2. n. 29.* Reiffenst. *h. t. n. 161.* Delb. *c. 16. du. 25. n. 5.* quia tunc nec ipsi reo, nec Ecclesiæ fit injuria, non tamen se offerre potest aut consentire ut capiatur intra Ecclesiam, aut ex ea extrahatur, ita ut taliseductio adhuc sit invalida; eò quod immunitas asyli sit potius privilegium locale, quam personale, cui repugnat adhuc dictaeductio consentiente reo facta, & cui is non secus, ac Clericus privilegio clericali, renunciare nequit, ac ita tenent Pignat. *lc. Castrop. lc. n. 5.* Wiestn. *de jure asyli. p. 5. a. 1. n. 13.* Reiffenst. *h. t. n. 161.* Sed neque egressus ad vicum necessarium vel vestitum aut opera naturæ, quæ in se fieri non patitur reverentia loci sacri, privatur immunitate asyli, ita ut in eo adhuc remanere censeatur; adeoque capi non possit juxta *L. presentem. c. de his qui ad Ecclesiam. & can. definitur 17. q. 4.* & dicta à nobis paulò supra contrarium dicendum, nimirum, quòd immunitatem amittat, & capi possit, qui blandis imdolosis & mendacibus verbis a tertio aliquo, sive occulto inimico, sive alio indifferente, distincto à Judice persuasus egressus est; quia ad huc non passus violentiam, sed sponte egressus censetur, dum sibi suæque imprudentiæ potius imputare debeat, quòd minus circumspècte egerit, credendo istiusmodi verbis Arg. *c. cum dilectus. de his quæ vi metusque causa fiunt* non obstante, quòd ei par talia verba dolosa & mendacia fiat injuria à tertio; cum id judicem non tangit, si ejus interventu id factum non fuerit, à quo in eo casu non fit injuria, neque reo neque Ecclesiæ ac ita docent Pignat. *Tom. 1. consult. 100. n. 4.* Farin. *in append. lc. n. 302.* Haunold. *lc. n. 240.* Castrop. *lc. n. 3.* Pirh. *h. t. n. 42.* Nav. *in man. c. 25. n. 22.* Reiffenst. *h. t. n. 164.* Wiestn. *n. 159.* qui tamen addit satis quoque probabilem esse opinionem Dianæ existimantis talem, saltem, si hominis aliàs fide digni mendaci asseveratione inductus fuisset reus, eò quòd talis viri verba æquivalent violentiæ, quæ tamen verba valde improprie æquiparari violentiæ, & ad summum in muliere habere posse locum ait Delb. *cit. l. 5. n. 6.* qui etiam à n. 9. ostendit hanc opinionem Ecclesiæ favorabilem non esse, eò quòd Ecclesia non saveat reis ut reis, sed ut ad se confugi-